

Dyslexieprotocol

Dit protocol beschrijft in het kort hoe er binnen het Montessori Lyceum Groningen (MLG) wordt omgegaan met leerlingen met vermoedens van dyslexie en waarbij de diagnose is gesteld. Er staat beschreven op welke manier we screenen, welke procedures er gevolgd worden bij een vermoeden van dyslexie en welke faciliteiten en ondersteuning leerlingen met dyslexie vanuit de school kunnen verwachten.

Omschrijving Dyslexie

Zoals omschreven door de Stichting Dyslexie Nederland:

Dyslexie is een stoornis, die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau. Het criterium voor een achterstand op lees- en/of spellingniveau (mogelijke dyslexie) luidt: de beheersing van het lees- en/of spellingniveau (accuratesse en/of vlotheid) ligt significant onder het niveau dat vereist is in de onderwijssituatie waarin de leerling de lees- en spellingvaardigheden functioneel moet toepassen. Hoewel bij ernstige vormen van dyslexie de stoornis vrijwel altijd vroegtijdig wordt onderkend, zijn er in het voortgezet onderwijs leerlingen bij wie dyslexie zich pas manifesteert als ze veel talen en teksten moeten verwerken. Als diepgang in de tekst de aandacht opeist, maar dit wordt belemmerd door het technisch leesniveau. Zij bereiken dan pas de grenzen van hun compensatiemogelijkheden.

Signalering

Wanneer een docent op basis van observaties van een leerling het vermoeden van een lees- en spellingsprobleem heeft, dienen zij te bespreken of andere collega's het vermoeden delen. Indien het vermoeden wordt bevestigd neemt de mentor van de leerling contact op met het Intern ondersteuningsteam (IOT). Het IOT zal verder dossieronderzoek doen. Indien het vermoeden wordt bevestigd en onderzoek noodzakelijk is, worden ouders geadviseerd om contact te zoeken met een externe partij. Er kan o.a. gedacht worden aan Molendrift, OCRN, de Kinderacademie. Er wordt geen dyslexieonderzoek door het MLG uitgevoerd.

Verantwoordelijkheid ouders

Het is de verantwoordelijkheid van de ouders om voor de school relevante informatie met betrekking tot de leerling te delen, documentatie zoals een dyslexieverklaring aan te leveren en een signaal af te geven wanneer een dyslectische leerling meer ondersteuning nodig heeft.

Begeleiding vanuit het Intern Ondersteuningsteam

Er wordt buiten de klas niet standaard begeleiding geboden aan dyslectische leerlingen. Indien de leerling tegen specifieke problemen aan loopt is het aan de leerling, de ouders en mentor om de problemen te signaleren en samen met de mentor (en eventueel in overleg met het ondersteuningsteam) passende ondersteuning te bedenken en voor te stellen.

Faciliteiten

Op het MLG zijn de volgende faciliteiten beschikbaar voor leerlingen met een officiële dyslexieverklaring:

Als leerlingen recht hebben op tijdsverlenging is de duur van de tijdsverlenging:

Tijdsduur toets	Aantal minuten tijdsverlenging
45 minuten	+ 10 minuten
60 minuten	+ 10 minuten
75 minuten	+ 15 minuten
90 minuten	+ 20 minuten
120 & 150 minuten	+ 30 minuten

- In de bovenbouw zitten de leerlingen die recht hebben op verlenging tijdens toetsweken of bij schoolexamens in een apart verlengerslokaal.
- Toetsen worden aangeboden in lettertype Arial 12.
- Aangepaste beoordeling spelling bij de talen (de secties van de talen hebben hier afspraken over gemaakt, zie 2.5).
- Spellingfouten worden bij zaakvakken niet gerekend wanneer het geen onderdeel uitmaakt van hetgeen getoetst wordt.
- De leerling kan tijdens de les gebruik maken van een laptop.
- Gebruik van voorleessoftware bij toetsen (Sprint).
- Mogelijkheid om te schrijven in de werkboeken (ouders schaffen deze zelf aan)
- Vrijstelling voor een moderne vreemde taal is in sommige gevallen mogelijk. De orthopedagoog zal dit per casus beoordelen (voor meer informatie zie www.dyslexiecentraal.nl).
- Leerlingen hebben tijdens de centraal examens recht op het gebruik van een laptop met spellingscontrole.

Sprint

Om van Sprint gebruik te kunnen maken dient de leerling in het bezit te zijn van een geldige dyslexieverklaring. Aanmelding gaat via de mentor. De mentor zal het verzoek indienen bij de orthopedagoog en deze zal de faciliteit al dan niet toekennen. Voor toetsen kan de leerling een schoollaptop lenen om gebruik te maken van de voorleessoftware.

Vrijstelling moderne vreemde taal

De mogelijkheden om vrijstelling te verlenen voor de tweede moderne vreemde taal verschillen per schoolsoort, per leerjaar en per niveau. Ook voor vrijstellingen is het de

verantwoordelijkheid van de school om per leerling de mogelijkheden te bekijken. Wanneer het gaat om aanpassingen van het onderwijsprogramma, door vrijstelling van een moderne vreemde taal, is het van belang om goed de doorstroommogelijkheden van de leerling in het oog te houden. De decaan wordt betrokken om de gevolgen van de vrijstelling te bespreken en mee te denken in de mogelijke opties.

In sommige gevallen is het nodig vrijstelling te verlenen voor delen van het onderwijsprogramma of de inhoud van het onderwijsprogramma aan te passen. De directie van de school neemt hiertoe het besluit, meldt dit waar nodig aan de inspectie en zorgt voor een onderbouwde verantwoording. De directie doet dit binnen de kaders van wet- en regelgeving. Actuele informatie over wet- en regelgeving rond dyslexie en vrijstellingen is te vinden op www.dyslexiecentraal.nl

Spellingcorrectie

Afspraken voor alle vakken die geen taal betreffen:

Wanneer de spelling geen onderdeel uitmaakt van de getoetste leerstof worden spellingfouten, grammaticale- en stijlfouten niet meegerekend op een toets.

Bij de PO's en verslagen die thuis gemaakt worden zal geen onderscheid gemaakt worden tussen dyslectische en niet dyslectische leerlingen voor wat betreft spelling, foutieve zinsbouw, interpunctie en formulering. Eventueel wordt de mogelijkheid geboden om het opnieuw in te leveren en door iemand te laten controleren.

Elke taalsectie heeft afspraken gemaakt binnen de sectie over de spellingcorrectie. Deze afspraken staan hieronder per sectie beschreven.

Voor alle talen geldt:

- De leerling met dyslexie schrijft een D bovenaan zijn toets zodat de docent weet dat de leerling dyslectisch is.
- In zeer ernstige gevallen van dyslexie kan de docent besluiten om bepaalde gedeeltes van de toets mondeling af te nemen.
- Bij niet-talige onderdelen, zoals literatuur- en cultuurwerkstukken en verslagen in het Nederlands, worden spel- en schrijffouten aangegeven, maar niet meegerekend.
- Bij fouten in de interpunctie en bij het weglaten van hoofdletters wordt maximaal een halve punt aftrek gehanteerd.
- De gemaakte afspraken per sectie gelden zowel voor de onderbouw als bovenbouw.
- Sectie Nederlands:

- Maximale aftrek van 10% voor spelling bij toetsen, hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen het soort fouten.
- Op een toets die enkel spelling toetst worden grammatica, spelling en regelfouten volledig fout gerekend.

Sectie Engels, Duits, Frans, Spaans:

- Bij leerlingen met dyslexie wordt er fonetisch nagekeken (als een woord wordt geschreven zoals het wordt uitgesproken, wordt het niet fout gerekend). Dit geldt voor zowel vocabulaire als grammatica.
- Fouten in grammaticaal logische regels en fouten in werkwoorden worden wel meegerekend.
- Foutief of niet geplaatste accenten worden niet fout gerekend, tenzij het de betekenis van het woord verandert, het een grammaticale regel betreft, of wanneer er een vaste regel voor is die de leerling kan leren.
- Bij Duits worden vergeten hoofdletters bij zelfstandig naamwoorden niet fout gerekend.

Eindexamenregeling voor dyslectische leerlingen

Voor meer en actuele informatie over de examenregelingen voor dyslectische leerlingen in de bovenbouw verwijzen we naar: www.examenblad.nl.

Meer informatie en nuttige links:

www.dyslexiecentraal.nl

www.steunpunddyslexie.nl

informatie over ondersteuning

www.examenblad.nl

info mbt examenregelingen

www.cvte.nl

info mbt examenregelingen

www.dedicon.nl

beschikbare daisy-roms

www.lexima.nl

voorleessoftware zoals Kurzweil en Sprint

<https://www.youtube.com/user/MrArnoud18/videos>

beeldende filmpjes met uitleg over o.a. leesstrategieën spellingregels en andere onderwerpen mbt het vak Nederlands

***Dit document is opgesteld door het Intern Ondersteuningsteam van het MLG.
Aan de teksten in dit protocol kunnen geen individuele rechten worden ontleend.***